

ΑΠΟΨΕΙΣ

Γράφει η Δέσποινα Μπαχά → despina.bahas@kosmos.com.au

Αφιέρωμα τιμής στον Ελ Γκρέκο

ΣΤΙΣ 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1614 π Παγκόσμια Ελίτ της Ζωγραφικής συνόδευσε ως τον βράχο του Τολέδου το σκίνωμα του Ελ Γκρέκο, κατά κόσμο Δομήνικο Θεοτοκόπουλο. Θα πάταν ασέβεια της στήλης εάν δεν παραμερίζαμε την επικαιρότητα και δεν κάναμε μια αναφορά για να αποτίσουμε φόρο τιμής στον μεγάλο αυτό Ελληνοευρωπαϊκό καλλιτέχνη -δημιουργό, που πήρε πάνω στα απαλά του χέρια τη Ζωγραφική Τέχνη της Αγιογραφίας από τον Χάνδακα της Κρήτης, το σπουρινό Ηράκλειο και την μετέφερε στην Οικουμένη. Γιατί ναι μεν ο Γκρέκο βγήκε από τα σπλάχνα μας, αλλά είναι ο Ζωγράφος που όλοι τον διεκδικούν.

Την ταυτόπτη του πν καθορίζουν οι τρεις σταθμοί της πορείας του Γκρέκο, που ξεκίνησε από τον Χάνδακα της Κρήτης το 1567 σε πλικία 26 ετών με καταβολές βυζαντινές για να κάνει μια στάση στη Βενετία και στη Ρώμη μαθητεύοντας κοντά στον Τισιανό και στον Τιντορέτο και μετά να καταλήξει στην Ισπανία και να εγκατασταθεί οριστικά από το 1577 και ως το θάνατό του το 1614 στο Τολέδο. Πράγματι στα πρώτα έργα του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου διαπιστώνει κανείς την Κρητική περίοδο, για να ακολουθήσουν τα έργα της Ιταλικής και τέλος της Ισπανικής περιόδου. Γι'αυτό τα έργα του έχουν και τα τρία συστατικά της τέχνης του. Τη μεταβυζαντινή, την ιταλική και την ισπανική. Πνεύμα ασύλληπτα μεγάλο ο Ελ Γκρέκο έχει τροφοδοτήσει μέχρι τώρα τις πιο αντιφατικές θεωρίες και θεωρίες σχετικά με το ποια είναι η ταυτόπτη του ως καλλιτέχνης -δημιουργός.

ΕΜΕΙΣ τον αισθανόμαστε σαν δικό μας το Γκρέκο, αλλά θεωρήθηκε ο πιο

γνήσιος ερμηνευτής του ισπανικού μυστικισμού και της καστιλιάνικης ψυχής, αλλά ξεκίνησε αυτή τη μεγάλη καλλιτεχνική του ανάδειξη από τη Βενετία και τη Ρώμη μαθητεύοντας κοντά στον Τισιανό και στον Τιντορέτο και μετά να καταλήξει στην Ισπανία και να εγκατασταθεί οριστικά εκεί ως το θάνατό του. Που ανήκει ο καλλιτέχνης Γκρέκο; Ο Γκρέκο πάταν ένας καλλιτέχνης μοναδικός και πολύπλοκος. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι υπάρχουν στα έργα του στοιχεία βυζαντινά, ιταλικά, ισπανικά. Ο Γκρέκο είναι μια μοναδική περίπτωση πολιτιστικής και γεωγραφικής σύνθεσης. Ήταν ένας αντιφατικός ζωγράφος. Ένα είδος υποίδας στην εποχή του, που γεννήθηκε και διαμορφώθηκε στην Κρήτη, αφομοίωσε τη δυτική τεχνοτροπία στην Ιταλία και πέρασε περισσότερο από τη μιούζ ζωή του στην Ισπανία. Είναι μια μοναδική περίπτωση καλλιτέχνη, που έμαθε μια εικαστική γλώσσα, τη βυζαντινή, κατόπιν έμαθε μια άλλη, τη δική του και πάταν ικανός να κυριαρχήσει πάνω και στις δυο ως το σημείο να τις μεταμορφώσει σε μια προσωπική γλώσσα. Ο Γκρέκο από απλός καλλιτέχνης έγινε καλλιτέχνης δημιουργός στην Ισπανία. Αυτό το αυτονότιο πάταν εξαιρετικά δύσκολο να το φτάσει κανείς. Γ'αυτό και περισσότερο από Ελληνας, Ιταλός, Ισπανός, τελικά ο Γκρέκο ανήκε στον εαυτό του και φανερά ανήκει στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Ισπανία.

Ο ΓΚΡΕΚΟ υπήρξε ο πρωτοπόρος που ύψωσε τη Ζωγραφική από απλή τέχνη σε θεολογική έκφραση, σε οιγώσα φιλοσοφία. Λέει κάπου ο Μιχάλης Κατσαρός: Ο Δομήνικος μανιακά,

αποδίδει στις συνθέσεις του και γη και ουρανό σε ενορατική επικοινωνία, σε μια «ψυχοσωτέριο και ουρανοδρόμο κλίμακα». Υπενθυμίζει ο Γ. Σαραντάρης: «Ο ουρανός είναι ένας τόπος που κατοικείται από εμάς... Πιανόμαστε επάνω του όπως τα παιδιά στα δέντρα». Δείτε τους αγίους του Γκρέκο, τα πόδια τους ριζώνουν στη γη αλλά τα μαλλιά τους μπλέκονται στα σύννεφα. Ακόμη και ο πρώιμος «Ευαγγελιστής Λουκάς», πεικόνα του Μουσείου Μπενάκη, παρουσιάζει γη και ουρανό καθώς ένας Άγγελος κατεβαίνει για να στεφανώσει τον ήρωα της πίστης και της τέχνης, το ζωγράφο -Άγιο. Στον πίνακα «Η Αγία Βερονίκη και το Ιερόν Μανδήλιον» π θεολογική έκφραση βρίσκεται πν απόλυτη τελειωσή της. Η Βερονίκη σκουπίζει με το μαντίλι της το ιδρωμένο πρόσωπο του Χριστού ενώ κουβαλάει το Σταυρό και θαυματουργικά αποτυπώνεται σε αυτό το Πρόσωπο Του. Πρόκειται για ένα έργο-ορισμό της Ζωγραφικής ως «Θεολογίας της εικόνας». Η θρησκευτική παιδεία του Γκρέκου είναι αναμφισβίτηπη. Η «Πεντηκοστή» το μεγαλειώδες έργο του Γκρέκο, όπου αναγνωρίζεται και ίδιος ως ένα από τα πρόσωπα του πίνακα, πάταν το έργο-πρότυπο, αιώνες αργότερα για τον Πικάσο και τη δημιουργία των «Δεσποινίδων της Αβίνιόν», όπως είχε ομολογήσει ο ίδιος: «Ο πατέρας μου είναι ο Γκρέκο και η μπτέρα μου ο Σεζάν», είχε πει ο Πικάσο, αποδίδοντας αμετάκλητα στον μεγάλο κρητικό ζωγράφο τα εύσημα της πρωτοπορίας που η μοντέρνα τέχνη αναζήτησε στο έργο του.

ΤΟ ΕΠΙΣΤΕΓΑΣΜΑ των έργων του Γκρέκο πάταν «Η ταφή του κόμη του Ορ-

γκάθ», που ο πίνακάς του βρίσκεται στη μισοσκότειν εκκλησία του Σάντο Τομέ, στο Τολέδο. Μια πρώτη ματιά, για μας που έχουμε γεννηθεί και ανατραφεί όχι μονάχα αισθητικά αλλά και ιθικά και λειτουργικά μέσα στη βυζαντινή παράδοση της Ορθοδοξίας, μας φέρνει στο νου αμέσως τον τρόπο που ιστορείται βυζαντινά «Η Κοίμηση της Θεοτόκου». Πέρα όμως από την ερμηνεία που προσωπικά δίνει ο καθένας στον πίνακα, πέρα από τους στοχασμούς, αισθητικούς και ιθικούς, που γεννά, αισθάνεσαι πως ο Θεοτοκόπουλος πάταν έτοιμος, ώριμος να αντιμετωπίσει το θάνατο και εικαστικά και πνευματικά. Τον αντιμετώπισε σαν γνήσιος, ακέραιος άνθρωπος, σαν πιστό χριστιανός και άνοιξε με τα έργα του, τα καμωμένα κατά πν επιθυμία του «με την και σεμνότητα», τη θύρα της αθανασίας. Μετά το θάνατό του, στις 7 Απριλίου 1614, «Η ταφή του κόμη του Οργκάθ» παραμένει μέχρι σήμερα ένα αληθινό μετέωρο στο βράχο του Τολέδου χωρίς ρίζες και χωρίς συνέχεια. Ο Θεοτοκόπουλος στο έργο αυτό υπερβαίνει τους επιγόνους του, γιατί διασώζει πν ανθρώπινη προσωπικότητα και πν πλούτιζε με Θεία λάμψη, γιατί τρυπά πν ύλη του σώματος με την αγωνία της ψυχής, γιατί ακριβώς μας μιλά γ' αυτή την Ψυχή που ανεμοζυγάζεται ανάμεσα Ουρανού και Γης. Η Τέχνη του πάταν ένα σκληρό και ύψιστο μάθημα. Ήταν παραβίαση των μυστικών κόσμων και π παρουσία του, το ταλαντό του, π δημιουργία του, μας απομένουν στο βάθος ανερμήνευτα. Γιατί αυτό είναι π μεγαλοφυία: Ένα από Θεού μυστήριο.

Euro Funeral Services

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ

Ο αξιοσέβαστος διευθυντής του Γραφείου Τελετών Euro Funeral Services, Κώστας Κωστακίδης, από το 2007 βρίσκεται δίπλα σας με σεβασμό και συνέπεια, βοηθώντας πολλές πενθούσες οικογένειες σε αυτές τις δύσκολες στιγμές. Διευθετεί την κάθε διαδικασία για την τέλεση της κηδείας του εκλιπόντος, με την αναγκαία συνέπεια και τον πρέποντα επαγγελματισμό.

Για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνηση που μπορούμε να σας παρέχουμε, παρακαλούμε μην διστάσετε να έρθετε σε επικοινωνία με τον Κώστα 9759 9759.

Euro Funeral Services - Where the personal touch matters the most

Con Kostakidis
Manager